

ANDHRA SREEBHASHYA.

ఆంధ్ర శ్రీ భాష్యము.

142

4-1890

భగవద్రామానుజా వాగ్యులవారిచే
బోధాయనవృత్త్యుసారముగా రచియింపబడిన
బ్రహ్మసూత్రభాష్యము.

హనరెవిత్ శ్రీరాజాగొడేనారాయణగజపతిరాయసింగారి

సెలవు ప్రకారము

శ్రీపరవస్తుశ్రీనివాసజగన్నాథస్వామియయ్యవారలు గారిచే
దెనుఁగుసేయబడి

వారి సెలవు ప్రకారమె

ముద్రింపబడినది.

తెఱచిక.

PUBLISHED BY

SreeParavastu Sreenivasa Jagannadhaswami Ayyavaralugaru.

Printed by D. Gurranna at the Arsha Press,

Vizagapatam, 1890.

విశ్వాత్మము మొదలుకొని విశేషవర్తంతమైన తత్త్వములు
ఒకదానికొకటి యాశ్రయముగాఁగలవియై అన్యోన్యమును సంయో
గమునుపొంది అండమును పుట్టింపుచున్నవి- సూత్రకారుఁడుగూడ
(3౮౧౧పా॥౨సూ॥) త్ర్యత్కత్యత్తుభూయస్త్యాత్ (ఉదా॥౩) త్రి
వ్యతీరణముచే మూడుభూతములనును గలిగియున్నదిగాన ఆపః ఆ
నునదిమిగిలిన భూతములతోఁగూడిన జలమునుజెప్పును- ఉదకమువిస్తార
ముగాఁగలిగియుండుటచేత దానిపేరునఁజెప్పుఁబడుట) అనుసూ
త్రముచేత మూడాకారములునుగలిగియుండుటనుజెప్పెను- విస్తార
ము ఒక్కొక్కభూతము కలిగియుండుటచేత నామభేదము కలిగినది-
సోమలతలేనియప్పుడు పూతీకములను (పూతీకయ నెడిచీకముకొలను-)
స్వీకరించుట శుభ్రిలోఁజెప్పుఁబడినది- అది, సోమలతయొక్క యవయవ
ములు పూతీకములలోనుండుట నేయనిమిమాంసకులు చెప్పుదురు- వీరము
లు(వడ్లు) లేనియప్పుడు సీవారములను (నెవరభాన్యములను) గ్రహించు
టయును నెవరభాన్యములలో వీరియొక్క యవయవము లుండుట
నే- ఏవస్తువు ఏవస్తువుయొక్క యవయవములు కలదో ఆవస్తువు
ఆవస్తువుతో సదృశమైనది- * ముత్తైపుచిప్ప మొదలగు దానియందు
వెండి మొదలగునది కలిగియుండుట శుభ్రితేతనే తెలియఁజేయఁబడి
నది- వెండియనియు ముత్తైపుచిప్పయనియు వేరువేరుగాఁజెప్పుట
ఆయాయవయవములు విస్తారముగాఁగలిగి యుండుటనుబట్టి వచ్చినది-
ముత్తైపుచిప్ప మొదలగునది వెండి మొదలగుదానితో సదృశమైనది
గానెనఁబడుచున్నది- కాబట్టి ముత్తైపుచిప్ప మొదలగుదానియం
దు వెండి మొదలగునదియుండుట మనకట్లు కనఁబడుటవల్ల నెనిశ్చ
యింపఁబడినది- ఒకానొకప్పుడు కన్ను మొదలగువాని దోషమువలన
ముత్తైపుచిప్ప భాగముకాక వెండిభాగముగ్రహింపఁబడును- అందువ
లనవెండికావలసినవాఁడు దానియందుఁబ్రవర్తించును- దోషముపోయి
నతోడనే ముత్తైపుచిప్ప భాగముగ్రహింపఁబడఁగా నివర్తించును- కాబ

ఈయంశము పూర్వ మిమాంసలో ౬ వయధ్యాయమున ౩ వపాద మున
౧౧ వయధిక రాయన ప్రాయమున జేసినది- జైమినీయ న్యాయ ములపైబట్టి
కల్యాణము.

ట్టిముత్తైపుచిప్ప మొదలగు దానియందు వెండి మొదలగు నదియ నెడి జ్ఞానము యథాథామైనది. ఒక జ్ఞానము బాధింపబడునదియగుటయు ఒక జ్ఞానము బాధించునదియగుటయు గూడ భూయస్త్వము చేతనే కుదురుచున్నది. (ఏవస్తువుపస్తారము గానుండునో ఆవస్తువనితోచుట స్వల్పము గానుండెడి వస్తువనితోచుటను బాధించును) - ముత్తైపుచిప్పనుమాచి వెండియనికొనినప్పుడు ముత్తైపుచిప్పభాగము విస్తారముగా లేకపోవుటను తెలిసికొనట భ్రమము. అంతయును ముత్తైపుచిప్పభాగమేయని తెలిసికొనుట బాధము. కాబట్టి అసత్యమైన విషయముగల జ్ఞానము బాధింపబడునదియగుటయును సత్యమైన విషయముగల జ్ఞానము బాధించునదియగుటయును లేదు. అన్నివస్తువులను అన్నివస్తువుల స్వరూపములుగలవైనను వ్యవహారము ఏర్పాటుగానుండుట ఈ చెప్పినవిధముననే.

౧-౨౧-౧ శ్వశ్చమునందుగూడ పాణిలు పుణ్యపాపానుపాకము భగవంతునిచేతనే ఆయాపురుషులచేతమాత్రమే ఆనుభవింపబడిందగినవియును ఆయాకాలముననే కడలేరునవియును ఆయావిధముగా నుండునవియునగు పదార్థములు సృజింపబడుచున్నవి. శ్వశ్చమునుగూర్చినశ్రుతి అట్లెక్కడా చెప్పుచున్నది. (బృ॥౬॥౩॥౧౦) నగనగ్రథానరథయోగానపంథానోభవన్తి అథరథాకరథయోగాన్వభవన్తి. తెనతత్రానన్దాముడః ప్రిముదోభవన్తి ఆథానన్దాన్ముడః ప్రిముదస్సృజతేనతత్రవేశాన్తాః పుష్కరిణ్యస్సవన్త్యేథవన్తి అథవేశాన్తాః పుష్కరిణ్యస్సవన్త్యేథవన్తి సహకర్తా. (అచ్చటరథములు లేవు రథముతో జేర్పవలసినవి లేవు మార్గములు లేవు ఇకరథములనును రథముతో జేర్పవలసినవానిని చూర్ణములనును సృజింపుచున్నాడు- ఆనుభవింపవలసినవానిని చూచుటవలన గలిగెడి సంతోషములును అవితనవగుటచే గలిగెడి సంతోషములును వానినివాడుక చేయుటచే గలిగెడి సంతోషములును అచ్చటలేవు. ఇకన అహ్మి సంతోషములను సృజింపుచున్నాడు- అతడు సృష్టి కర్త గదా) అని. అవియప్పుడు మిగిలిన పురుషులు అందఱును ఆనుభవింప దగినవిగా నుండః

శ్రుతి యాపురుషుడు మాత్రము ఆనుభవింపదగినవానిగా

అయాపదార్థములను ఈశ్వరుడు సృజించుచున్నాడు- సత్యసంకల్పించును అద్భుతమైన శక్తికలవాడునగుటచేత అట్టికర్తృత్వము సంభవించును- అనియర్థము- (కథ॥౫వలి ॥౮మ॥) యనుచును ప్లేఘజాగతికామం కామంపురుషోనిమిమాణః | తదేవశుకం | సద్బ్రహ్మతదేవాన్మృతమువ్యతే | తస్మిన్కాలోకాశ్చితాస్థి న్యేతరునాత్యేతికర్తృన (అందఱును నిద)పోయిన వారగుచుండుగా సంకల్పించిసంకల్పించి సృజించుచున్నవాడై ఏపురుడును మేలుకొనుచున్నాడు- యోగితః ప్రకాశింపజేసేపివస్తువు- ఆతః ప్రకాశ్యము- ఆతః ప్రకాశ్యమని చెప్పబడుచున్నాడు- ఆతనియందె లోకములన్నియు నాశియించియున్నవి- ఒక్కఁడును ఆవస్తువును ఆతికమింపలేదు- అనియుపశుతికలరు- మాత్రంకారుఁడుగూడ (౩॥౨॥౧) సంధ్యేగృష్టగాహహి (స్వప్నము, దలి సృష్టిజీవునిచే జేయఁబడినది- బుద్ధి శుద్ధి చెప్పుచున్నదికదా) (౩॥౨॥౨) నిర్దానారంభైకే పుత్రాదయశ్చ (కొంతఱు ననుగా కతశాఖవారు ఈజీవుని నె నిష్కించువానిగాఁ జెప్పుచున్నారు- కామశబ్దముచేత పురుషుఁడు మొదలగువారు చెప్పబడుచున్నారు-) అనురెండుమాత్రములచేతను సుప్తమునందలి పదార్థములయొడను జీవుఁడు సృజించువాఁడగుటను శంకించి (౩॥౨॥౩) గూయామాతీంశుకాత్యైర్నానభివ్యక్తస్వరూపత్వాత్ (అది ఈశ్వరునిమాయామాత్రము- జీవుఁడు సంపూర్ణముగాఁ గలుగుటకని స్వరూపముగలవాఁడగుటవలన) ఇదిమొదలగు దానిచేత, జీవుఁడు సంకల్పమాత్రముచేత సృజించువాఁడగుటసరిపడదు, జీవునియొక్క స్వభావసిద్ధమగు సత్య సంకల్పస్వము మొదలగునదియంతయును సంసారదశయందు స్ఫుటపడని స్వరూపమగుటవలన, అయాపురుషుఁడు మాత్రము అనుభవించఁదగినదగుటచే అశ్చర్యమైన ఈసృష్టి ఈశ్వరునిదే, (కథ॥౫వలి ॥౮మ॥) తస్మిన్కాలోకాశ్చితాస్థి న్యేతరునాత్యేతికర్తృననుశ్రుతిచేరవకమాన్యయైఅచ్చట సృజించువాఁడుగాఁ జెప్పబడుచున్నాడు, అనిపరీహరించుచున్నాడు- గది మొదలగు వారియందును నుండి కలగనువానికి తనశరీరముతోనేదేతాంతమునామందుట రాజ్యాభిషేకమును సాంచుట శిరశ్చేదమును పొందుట మొదలగునవిపు

ణ్యాపాపముల ఫలములై వస్తుండు దేహముతో సమానమైన యా
కారముగల మఱియొక దేహమును సృజించుట చేఁగుదురుచున్నది.

౧౨.౨. శంఖముపచ్చగానుండుట మొదలగువానియందు నేత్ర
ములయందుండెడి పిత్తముతోఁజేరిన నేత్రకిరణములు శంఖముమొద
లగువానితోఁజేరుచున్నవి. అచ్చటపిత్తము యొక్క పసపుచాయచేత
ను తిరస్కరింపఁబడినదై శంఖమునందుండెడి తెలుపుగ్రహింపఁబడ
దు. కాఁబట్టి బంగారుపూసిన శంఖమువలె పచ్చనిదనిశంఖము తెలి
యఁబడుచున్నది. అపిత్తంబునుదానియందుండెడిపసపుచాయయును
మిక్కిలిసూక్ష్మమగుటవలన పక్కనున్నవారలచే గ్రహింపఁబడవు.
సూక్ష్మమైనను తనకన్నునుండి బయలుదేరుటను ఆతిసమీపముగానపి
త్తదోషముగలవానిచేతను గ్రహింపఁబడుచున్నది. వానినిగ్రహించుట
చేఁగలిగిన సంస్కారముతోఁగూడిన నేత్రకిరణములచేతనుదూరము
ననన్తదైననుగ్రహింపఁబడుచున్నది.

జపాపుష్పము (దీనినిమందారపుష్పమని వ్యవహరిం
తురు) దగ్గఱనున్న స్ఫటికమణిగూడ దానికాంతిచేతఁదోర్నగరింపఁబ
డుటచే నెఱ్ఱినిదిగా గ్రహింపఁబడుచున్నది. జపాపుష్పముయొక్క కాం
తి అంతటవ్యాపించినదైనను స్వచ్ఛమైన వస్తువుతోఁజేరినది మాత్ర
మే మిక్కిలిస్ఫుటముగాఁగఁనఁబడుచున్నది. ఇయ్యదిప్రత్యక్షమును ప
ట్టియె పర్యటపవలసినది.

౧౨.౩. ఎండమావులలో నీళ్లు దెలియుటయందుఁగూడ తేజస్సు
నంచును పృథివియందును (త్రివృత్తకిరణమువలన) జలముకలదుగాన ఇం
దియదోషమున తేజస్సును పృథివియును గ్రహింపఁబడకపోవుటవల్ల
నును జలముగ్రహింపఁబడుటవల నును యథార్థమగుట సంపత్తిం
పుచున్నది.

౧౨.౪. కొఱవించక)మునఁగూడక్కికొఱవిశేష)ము గాఁదిరుగుటచే
త అన్నిప్రదేశములతో సంబంధముగలుగుటచేతను ఎడతెఱపిగ్రహిం
పఁబడకపోవుటను అట్లు తోచుట కుదురుచున్నది. (వట్టి) చక్రిముతోఁ
చునప్పుడుగూడ ఎడతెఱపి గ్రహింపఁబడక ఆయాప్రదేశముతోఁగూ

యావస్తువును గ్రహించుటయొ నీనిరెంటిలో నొక్క దానియం

(౧౧౧౧)

మహాసిద్ధాంతము

(౧౪౫)

దు ఎడ తెలిపి లేకపోవుటవలన ఎడ తెలిపి గ్రహింపఁబడకపోవుటయు మఱియొకరదానియందు చుటుకులన గ్రహింపఁబడకపోవుటయు ననివిశేషము- కాఁబట్టి అదిగూడఁనభాగము-

౧౨౬. అద్వముమొదలగు వానియందు తనముఖముమొదలగునది తోఁచుటగూడఁనభాగము- అద్వముమొదలగువానిచేతనుఅడ్డఁబడిన నేత్ర)కిరణములు అద్వముమొదలగు వానిప్రదేశమును గ్రహించి తన ముఖము మొదలగు దానిగ్రహించును-అచ్చటఁగూడమిక్కిలిచుటుకు వలన ఎడ తెలిపిగ్రహింపఁబడక పోవుటను అటు తోఁచుట-

౧౨౭ దిగ్భ్రమమునందుఁగూడ మఱియొకరదిక్కు ఈదిక్కు యందుఁగలదుగానఅదృష్ట వశమున ఈదిగ్భ్రమముతోఁజేరని మఱియొ కర దిక్కుయొక్కభాగము గ్రహింపఁబడుచున్నది- కాఁబట్టి మఱి యొకరదిక్కుతోఁచుట యభాగము-

౧౨౮. ఇద్వలుచందులతోఁచుట మొదలగుదానియందుఁగూడ వేలతోనొకరుఁట,తిమిరదోషము, మొదలగువానిచే నేత్రములోనిలేజ స్పృశకుగతిభేదము గలుగుటవలన సామగ్రి(చందుని గ్రహించుటకు పా థనమైనది) భేదించునుగాన రెండుసామగ్రిలును ఒక్కదాని యపేక్ష మఱియొక్క దానికిలేకయె రెండు చంద్ర)జ్ఞానములు కలుగుటకు హేతువగుచున్నవి- అందు ఒక్క సామగ్రి వానిప్రదేశమందున్నచం దుని గ్రహింపుచున్నది- రెండవదికొంచెము వంకరగానడచి చంద్ర) నిదగ్గఱ మన్నప్రదేశమును గ్రహించి వానిప్రదేశముతోఁ జేరని చం ద్రునిగ్రహింపుచున్నది- కాఁబట్టి రెండుసామగ్రిలచే నొక్క పర్యాయ మురెండుప్రదేశములతోఁగూడిన చంద్ర)నిగ్రహించుటలు భేదించుటను బట్టిగ్రహింపవలసినయాకారములుభేదించుటవల నును, ఒక్కటియ గుటగ్రహింపఁబడకపోవుటవల నును, ఇద్వలుచందులనెడి జ్ఞానవిశేషము కలుగుచున్నది.మఱియొక్కప్రదేశము అతనికి (చంద్రునకు)వి శేషణమగుట,ఆప్రదేశముచును, తనప్రదేశము గ్రహింపఁబడినచంద్ర) నిని, ఎడ తెలిపిలేక గ్రహించుటలోసంభవించును- అందుసామగ్రిలు రెండగుటపారమాధికము-వానిచేత రెండు ప్రదేశములతోఁ గూడిన చంద్రుని గ్రహించుటలురెండును పారమాధికములై గ్రహించు

టలురెండగుటచేత చంద్రుని యొక్క గ్రహింపఁబడెడియాకారములు రెండగుటయుపారమార్థికమే. అందురెందువిశేషములతోఁగూడిన చంద్రునిగ్రహించుటలు రెంటికినిఒకగ్గ చంద్రుఁడేగ్రహింపఁబడువాఁడైతనుజ్ఞానమును కలుగఁజేయుటలో ప్రత్యభిజ్ఞయందువలె వట్టి నే త్రిమునకు సామర్థ్యము లేదుగాన కంటివలనఁగలిగిన జ్ఞానము అట్లే యుండును. రెండునేత్రములును ఒక్కసామగ్రిలోఁ జేరియున్నను తిమిరము మొదలగు దోషములచే భేదింపిన కంటితేజస్సు రెండు సామగ్రిలగుననునది కార్యమునుబట్టి కన్పింపవలసినది. దోషము పోయినతరువాతను తనప్రదేశముతోఁగూడిన చంద్రుఁడుఒక్కగ్గ మాణముననె గ్రహింపఁబడునుగాన ఒక్కఁడెచంద్రుఁడను జ్ఞానము కలుగుచున్నది. సామగ్రిలురెండగుట దోషమునఁగలిగినది-దానిచేఁగలిగినది గ్రహించుటలురెండగుట- దానిచేఁగలిగినది గ్రహింపవలసిన దాదియాకారములు రెండగుట-అనియిట్లు నిర్దోషమే-

గీ. ౧౨౯. కాఁబట్టి విజ్ఞానములన్నియును యథార్థములేయని సిద్ధమైనది. మిగిలినభృతలకు దూషణములు ఆయావాదలచేతనె విస్తరింపఁజేయఁబడినవిగాన ఆవిషయమున ప్రయత్నముచేయఁబడదు-

౧౩౦. లేదాశ్చంతయుపపాదించుటయే? ప్రత్యక్షము అనుమానము ఆగమముఅనేది ప్రమాణంబులనును, ఆగమముచేఁడెరియఁబడునదియును అన్నిదోషములయు సంపర్కములేనిదియును మేఱలేనియతిశయముగలవె లెక్కపెట్ట శక్యముకాని కల్యాణగుణముల సమూహముగలదియునుసర్వజ్ఞంబును సత్యసంకల్పంబునగుపరబ్రహ్మమును, నంగీకరించువారలకు ఏమిసిద్ధింపదు? ఏమికుదురుదు? జీవులపుణ్యపాపములకుఁదగునట్లు వారలచేననుభవింపఁబడుటకై జగత్తునంతయుసృజింపుచున్న భగవంతుఁడగు పరబ్రహ్మముచేత సుఖము,దుఃఖము,రెండునులేకుండుట, అపేక్షింపఁబడుననుభవింపుటకై యనుభవింపఁదగినవిగానును, కొన్నిఆయాపురుషుఁడు మార్త్రమే అనుభవింపఁదగినవై ఆయాకాలముననె కడలేరునవియై అట్టివారిచేతనె అనుభవింపఁబడఁదగినవిగానును, సృజింపఁబడుచున్నవి- వానిలో బాధ్యబాధకభావము, అంధత్వ యనుభవమునకును విషయమగుటనును, అది లేకపోవుటను

నకుదురుచున్నదిగాన అంతయును సమంజసము (యక్షము) గా నున్నది.

౧౩౧ సత్త్వికానిఅసత్త్వికానినిర్వచింపశక్యముకాని యజ్ఞానము శ్రుతిచేతను సిద్ధించుననుటయక్షముకాదు- (భా॥౨॥౩॥౨) అన్యతే నహిప్రత్యూఢాః, ఇత్యాదులయందు అన్యతశబ్దము అనిర్వచనీయమును చెప్పునదికాదు- ఋతముకానిదానిని తెలియఁజేయునదిగదా యన్యతశబ్దము- ఋతమనునది కర్మమునుచెప్పునది- (కఠ॥౩వల్లి ॥౧మ) ఋతంపితవన్తా (కర్మమును అనుభవింపుచున్న) అనువాక్యమువలన-ఋతమనఁగా ఫలోద్దేశములేనిదియును పరమపురుషునియారాధనమేస్వరూపముగాఁగలదియునుఅతనింజేరుటయె ఫలముగాఁగలదియునగుకర్మము- ఇచ్చట అదిగాకసంపారములోని ఫలములుగలదై పరబ్రహ్మమును చేరుటకువిరోధియగుకర్మముఅన్యతము- (భా॥౨॥౩॥౨) పతంబ్రహ్మలోకం నవీన్ద్రస్తి అన్యతేన హిప్రత్యూఢాః (ఈబ్రహ్మలోకమునుపొందరు- అన్యతముచేత ఆవరింపఁబడిరికదా) అనువాక్యము ఇందుకుసాధకము.

౧౩౨. (త్రై॥పరా॥౨కా॥౨ప॥౧౯౨॥) నాసదాసీహ్నోసదాసీక్తదాసీమ్ (అప్పుడు అనఁగా సృష్ట్యాదియందు అసత్తై నదిలేకుండెను- సత్తై నదియు లేకుండెను-) అనుశ్రుతియందుఁగూడ సత్ అసత్ అనుశబ్దములు చేతనాచేతనములవ్యష్టిని (సృష్ట్యవగళను) తెలియఁజేయునవి- సృష్టికాలమునసత్ త్యత్ అనుశబ్దములచేఁజెప్పఁబడెడిచేతనాచేతనవ్యష్టితై నవస్తువులకు, ప్రళయకాలమున, దుతమశబ్దముచేఁజెప్పఁబడెడిఅచేతనసమష్టియగు వస్తువునందుప్రళయమును తెలియఁజేయుటకొకతైనది ఈవాక్యము- ఈవాక్యమున ఏదియును సదసదనిర్వచీయమగుటచెప్పఁబడలేదు- సదసత్తులు రెండును ఒకరకాలమున లేకుండుటమాత్రముచెప్పఁబడినదిగదా- ఇందుతమశబ్దముచేఁజెప్పఁబడునదిఅచేతనమగుట, నుటియొక్క-శ్రుతివలనఁజెలియఁబడుచున్నది- (సుబా॥౨౨) అవ్యక్తమక్షరేటయతే, అక్షరంతమసిలీయతే (అవ్యక్తముఅక్షరమునలయమునుబొందుచున్నది- అక్షరము తమస్సు నలయమునుబొందుచున్నది-) అని- బ్రహ్మ, తమశబ్దముచేత ఆచేతనసమష్టియైన స్రష్టయొక్కరూపము

డ్లావప చెప్పబడుచున్నది, దానికి (శ్వేతా॥) మాయాస్తు ప్రకృతిని
 ద్యాత్, అని మాయాశబ్దముచే జెప్పబడవలసిన అనిర్వచనీయత్యముక
 లగును, అందులేని, ఇది సరికాదు- మాయాశబ్దము అనిర్వచనీయమును జె
 ప్పనదియగుట కానబడదు- మాయాశబ్దము మిథ్యాపర్యాయము (అనత్య
 మును జెప్పనది) గాన అనిర్వచనీయమును చెప్పనదియగును, అందులే
 ని, అదియును లేదు- మాయాశబ్దము అంతటను అనత్యమును జెప్పనది
 కాదు- అనురలురాక్షసులు వీరలయస్త్రిములు మొదలగు వానియందు న
 త్యములగు వానియందె మాయాశబ్దము ప్రయోగింపబడుచున్నది- ఎ
 ట్లన్నను- ( ) లేనమాయా సహస్రింత వృష్ణుర స్యాతుగా
 మినా, బలస్యరక్షతాదేహ మేక్షకశ్యేన సూదితమ్ (శ్రీఘ్రముగా నడచు
 చుబాలుని శరీరమును రక్షింపుచున్న ఆవృక్షచేత శంఖరాసురునియొ
 క్క- మాయలు వేయియును ఒక్కటియొక్కటిగా నశింపజేయబడిన
 వి) అని- క్షాబట్టి మాయాశబ్దము విచిత్రమైన వస్తువును సృజించు
 గానిం జెప్పనది- ప్రకృతిని మాయాశబ్దముచే జెప్పబడుట విచిత్రమై
 న వస్తువును సృజించునదియగుట నె- (శ్వేతా॥౪౮౯౯) అస్మాన్మా
 యాశ్శుజితే విస్వమేతత్ తస్మింశ్చాన్యోమాయయా సంనిరుద్ధః (ఇం
 దువలసిన మాయగలవాడగు భగవంతుడు ఈజగత్తును సృజింపుచు
 న్నాడు- అజగత్తునందు మఱియొకడు మాయచేత నిరోధింపబడి
 యున్నాడు) అనునది మాయాశబ్దముచే జెప్పబడెడి ప్రకృతి, విచ
 త్రమైన వస్తువులను సృజించునదియగుటను చూపుచున్నది- పరమపు
 రుషుడు అది (మాయాశబ్ద వాచ్యమైన ప్రకృతి) కలవాడగుట మాత్ర
 ముననె మాయయగుట చెప్పబడుచున్నదిగాని అజ్ఞానముకలవాడ
 గుటనుకాదు- తస్మింశ్చాన్యోమాయయా సంనిరుద్ధః అనియును (మా
 ణ్డూక ౧౨౫॥౨౧) అనాదిమాయయా సుప్తాయ దాజీవః ప్రబుధ్యతే (అ
 నాదియగు మాయచేత నిద్రను పొందియున్న జీవుడు ఎప్పుడు మేలుకొను
 నో) అనియును జీవునకేకదా మాయచేత నిరోధింపబడుట శుభిచే
 జెప్పబడుచున్నది- (బ్రహ్మ॥౪౫౧౯) ఇంద్రో మాయాభిః పురుషా
 పతాయతే (పరమేశ్వరుడు విచిత్రశక్తులచేత అనేకవృక్షావములు గ
 ంప్రసృష్టాః దెలియబడుచున్నాడు) అన్నచో (గూడ విచిత్రమైన శక్తులు

చెప్పబడుచున్నది- కావున నెకదా (భూరిశ్వరమహారాజుని) కృష్ణి కృష్ణి ఇచ్చట విస్తారముగాఁ బ్రకాశింపుచున్నాఁడు) అని చెప్పబడుచున్నది- ఆసంస్కృతమైనవానిచేఁ దీరసూరింపఁబడిన వాఁడు ఒకఁఁడును ప్రకాశింపఁడుగదా- (భా||గీ||౭౭||౧౪శ్లో) మహామాయామరశ్యయా (నామాయ వాఁడు శక్తిముక్తానిది) అనుచోటఁ గూడ గుణమయీ అనుటవలన ఆత్మగుణాట్లకయైన సత్త్విరజస్తమోగుణమును స్వరూపముగాఁగల ప్రకృతిచెప్పబడుచున్నది- కాబట్టి శుతలచేత సదసదనిర్వచనీయమైన యజ్ఞానము ప్రతిపాదించఁబడుటలేదు-

౧౩౩ వికృతముచెప్పట సంబంధించుముగాన భావరూపాజ్ఞానము నొప్పుతప్పదు- (భా||౬||౧||౭) తత్త్వమసి (అబ్రహ్మము నీవగుచున్నావు) అనివికృతము చెప్పఁగా నె సర్వజ్ఞంబును సశ్యసంకల్పంబును అన్నిలోకములయు కృష్ణిస్థితి సంహారములను హేతువైనదియు సుతత్ అనుశబ్దముచేతఁ జెప్పబడునదియు సగుప్రకృతమైన బ్రహ్మమునందు విరుద్ధమైన యజ్ఞానమును కల్పించుటకు హేతుత్వగుణము పవశ్చియొక్కటియును కనిపించుగదా- వికృతము నుపదేశించుటయే తత్త్వశబ్దముచేఁగూడజీవుఁడు శరీరముగాఁగలబ్రహ్మమునె చెప్పబడినతెన్నగాఁగదిరినది- (భా||-౧||౩||౨) ఆననజీవే నాస్యనశ్యనామరూపే వ్యాకరవాణి (అస్థయయినయీజీవునితోఁగల మరూపములను ఏర్పఱచెదను) అనిసమస్తవస్తువును మఁ జేరినదెయ్యె నామరూపములను బొందునదియగుట చదినది- కాబట్టి బ్రహ్మమున కజ్ఞానముకల్పించనక్కరలేదు.

౧౩౪. ఇతిహాసపురాణములలోఁగూడ బ్రహ్మజ్ఞాన వాదము ఒకఁగ్రాహ్యంబు నైననాగానంబడదు-

౧౩౫. (విష్ణు||౨||౧౨||౩౧||) జ్యోతింషి విష్ణుభువనాని విష్ణుర్వనాని విష్ణుస్థిరయోవిశత్సభిః సద్యస్సముద్రాశ్చ తతైవసర్వం యదస్థిత్యన్నాస్తి చ ప్రవర్య (ఓబ్రాహ్మణ! శ్రేష్ఠుడా! సూర్యచంద్రాది జ్యోతిస్సులు విష్ణువు- లోకములువిష్ణువు- అడవులువిష్ణువు- పర్వతములును దిగులును విష్ణువు- నదులును సముద్రములును ఇప్పుడున్నదియెంద్దిగోయి యదియును ఇప్పుడుతేనిదియెంద్దియో యదియును అట్లే) అని

(౧౫౦)

అనిత్రోభావము

(౧౧౧౧౧)

బ్రహ్మమొకకూటి యెతత్త్వమని ప్రతిజ్ఞ చేసి (౪౦శ్లో) జ్ఞానస్వరూపా
 పో భగవాన్యతో సావ శేషమూర్తినాతు వస్తుభూతిః తతోహితై
 లాత్థి ధరాదిభేదాన్ జానిహివిజ్ఞాన విమృష్టతాని (జ్ఞానస్వరూపుఁ
 డైన ఈభగవంతుఁడు ఎందువలన సమస్తమైనవియును ఆకాఁము
 గాఁగలవాఁడో, వస్తువైనవాఁడుకాఁడో, అందువలనవర్వతములు స
 ముద్రములు భూమి మొదలగు భేదములను జ్ఞానముచేఁ గలిగినవాని
 గాఁజెలిసికొనుము) అనివర్వతములు, సముద్రముల, భూమి, మొదల
 గుభేదములుగా భేదించియున్న జగత్తును, జ్ఞానమే స్వరూపముగాఁ
 గల బ్రహ్మమునకు అజ్ఞానముచేఁగలిగినదానిగాఁజెప్పి (౪౧శ్లో)
 యదాతుశుద్ధం నిజరూపి సర్వకర్మక్షయే జ్ఞానమపాస్తదోపమ్ |
 తవాహిసంకల్పతరోః ఫలానిభవన్తి నో వస్తుషువస్తు భేదాః (ఎప్పుడు
 అన్నికర్మములును పోగాజ్ఞానము దోషము లేనిదై పరిశుద్ధమై తన
 స్వరూపముననున్నది యగునో అప్పుడు సంకల్ప వృక్షపుఫలములైన
 వస్తువులయల్పతర వస్తు భేదములు కలుగవు) అనిజ్ఞానమైన బ్రహ్మము
 నశి తనస్వరూపముననుండెడివేళను వస్తు భేదములు లేకపోవుటను
 జూపుటచేత అజ్ఞానవిచ్ఛేదతత్వమునై స్థిరపడిన (౪౨, ౪౩శ్లో)
 వస్త్వస్తి కింకురవిదాది మధ్యపరస్తపీనం సగతైకరూపమ్ | య
 జ్ఞాన్యథాత్వం ద్వియోతి భూయోనతత్ర తాత్రకతోహితత్వమ్ |
 మహిషుటత్వం ఘటతఃకపాలికా కపాలికా చూర్ణరక్తశోణుః ||
 జనైస్సర్వకర్మస్తి మితాత్మకీశ్చ మైతాలత్యతే బ్రూహికిమ వస్తు
 (అనియును మధ్యమను అంతమును లేనిదై ఎల్లప్పుడు నొకకవి
 భముగానుండెడి వస్తువు ఎచ్చటనైనంగలదా! బ్రూహ్మమిదా! ఏమి
 మఱియొకక విభమునుపొందుచున్నదో అదివెండియు నాచ్రక రము
 గానుండదు అచ్చటతత్త్వమెక్కడది? భూమిఘటత్వమును పొందును-
 అనఁగా కుండయగును- కుండవలనఁ జెంతుకలుగును- దానివలనఁ జ
 న్నపెంకు కలుగును- దానివలన గుండకలుగును- దానివలన అణువుక
 లుగును- ఇచ్చట తమకర్మమున నిశ్చలమైన ఆత్మేశ్వయము గలవా
 లుచే ఏవస్తువు చూడఁబడుచున్నది? చెప్పము) ఈరెండుశ్లోకముల
 చేతను భగవత్కనలుండెడి గ్రీటనిగూడ వస్తువుల భేదములు అనిత్రో

ములగుటను తెలియఁజేసి(రరశ్లో) రస్మాత్త విజ్ఞానమృతే అనిప్రతి
జ్ఞా చేయఁబడిన, బ్రహ్మమునను మిగిలినదంతయుఁగ్రహ్యమగుటను, ఉ
పసంహరించి (రరశ్లో) విజ్ఞానమేకమే అనిజ్ఞానస్వరూపమగు బ్ర
హ్మమునందు భేదజ్ఞానమునకు కారణమైనఅజ్ఞానమునకు మూలమై
నది తనకర్కమే యనిగ్రహింపఁబడి (రరశ్లో) జ్ఞానం విశుద్ధమే అని
జ్ఞానస్వరూపమైన బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపమును పరిశోధించి
(రరశ్లో) సద్భావ పరంభవతోమయైక్యః అనిజ్ఞానస్వరూపమైన
బ్రహ్మమునకే గ్రహ్యతము, మఱియొక్కదాక లేదు, మిగిలినవానికి అ
గ్రహ్యతమే, ఆ లోకము మొదలగునది గ్రహ్యమగుటవ్యావహారికము,
ఇట్లు నీకుతత్త్వముపదేశింపఁబడినది, అనికదాయుపదేశమునానఁబడు
చున్నది.

౧౩౬. ఇదిఇట్లు కాదు. ఇచ్చట భువనకోశముయొక్క విరివి
యైన స్వరూపముబ్రెప్పి మఱియొక్కస్వరూపమును సంక్షేపము
గా వీనుమని మొదలుపెట్టి ఈగ్రంథము చెప్పఁబడుచున్నది. చేతనా
చేతన మిశ్రమైనజగత్తునందు చేతనాంశమువాకు సమమ మనస్సునకు
ను విషయముగానిది. తనకుమాత్రము తెలియఁదగిన స్వరూపభేదము
లుగలది. జ్ఞానమే స్వరూపముగాఁగలదగుటచే ప్రసృతిసంబధియైన
భేదపుసంపకములేవిని-నశింపనిదిగాన నస్తి (కలమ) అనుశబ్దముచే
జెప్పఁబడఁదగినది. ఆచేతనాంశమో, చేతనాంశములయొక్క కర్మ
ములవలనఁగలిగిన పరిణామభేదములు గలదై నశించునదిగాన నా
స్తి (లేదు) అనుశబ్దముచే జెప్పఁబడఁదగినది. రెండును పరస్పరస్థాం
తులు వాసుదేవునకు శరీరముగానఁడ దాశ్మకమును-నిరూపము సం
క్షేపముగా నిచ్చట జెప్పఁబడినది.

౧౩౭. అదిఎట్లున్నను (విష్ణు ఆం|| ఆ|| శ్లో) యదమ్బు వైష్ణ
వః కాయస్తతో విప్రవసున్ధరా | పద్మాకారాసముద్భూతా పవన్
తాబ్ధ్యాదిసంయుతా (ఓబ్రా)హ్మణః! విష్ణుసంబంధియగు శరీ
రమైన ఉదకమేదికలదో దానినుండిపర్వతములుగముదములుమొద
లగువానితోఁగూడిన భూమి,పర్వముయొక్క యాకారముగలదై య
లుదేరినది) అనిఉదకము విష్ణువుయొక్క శరీరముగాన ఉద్భవ

కామమైన బ్రహ్మాండముగూడ విష్ణువునకు శరీరము, దానికివిష్ణువు
 ఆత్మ, అనిసమస్తశుభ్రతులలోనుండెడి తాదాత్మ్యపదేశమునకు (మి
 గిలినదంతయు బ్రహ్మమెరిచెప్పటకు) ఉపబృంహణ (వ్యాప్తాన)
 రూపముగ బోధింపివిష్ణుః అనిమొదలువెట్టి చెప్పఁబడఁగలసామానా
 ధికరణ్యమునకు (జగత్త్రైబ్రహ్మమనిచెప్పటకు) శరీరాస్సభావమే (జ
 గన్తు శరీరమగుటయు బ్రహ్మముఆస్థయగుటయునె) హేతువనిచెప్ప
 చున్నాఁడు- ఈశాస్త్రమునందు (పురాణమున) పూర్వముగూడననే
 క పర్యాయములు ఈయంశము చెప్పఁబడినది- (విష్ణు ఆం॥ ౬॥
 శ్లో॥) తానిసర్వాణి తదప్రకః (అవియన్నియును ఆతనికిశరీరము) (వి
 ష్ణు॥ ఆం॥ ౮॥ శ్లో॥) తత్సర్వం వైహరెస్తనః (అదియంతయును
 విష్ణువుయొక్క శరీరముగదా) విష్ణు॥ ఆం॥ ౯॥ శ్లో॥) సపవ సర్వభూ
 తాత్మా విశ్వరూపోయతోవ్యయః (ఆతఁడెసమస్త భూతములకు నా
 స్థమైనవాఁడు- ఆతఁడుఎందువలనవిశ్వరూపుఁడును నిర్వికారుఁడనో)
 అని- శరీరాస్సభావమునుబట్టివచ్చినఅయితాదాత్మ్యమును జ్యోతింపి
 విష్ణుః అనిసామానాధికరణ్యముతో (అదియె ఇదియని) చెప్పచున్నాఁ
 డు- దీనిలో ఆస్త్యాస్థాకంబును నాస్త్యాస్థాకంబునైన జగత్తులోని
 వస్తువు, విచ్ఛిన్నమగుటను నిష్ట్యాస్థాకమని చెప్పఁబడినది- ఇది
 ఆస్త్యాస్థాకము (ఆస్తి అని చెప్పఁబడునది), ఇది నాస్త్యాస్థాకము
 (నాస్తి అని చెప్పఁబడునది), ఇది నాస్తి అని చెప్పఁబడుటకు హేతువిది,
 అనిజ్ఞాన స్వరూపభగవాన్యోగోసా అనుదానిచే చెప్పఁబడ్డ-
 సమస్తజీవస్వరూపముగానున్నభగవంతునకుత్క్లానమే స్వాభావికమైన
 రూపము, దేవమనుష్యాది వస్తుస్వరూపము స్వాభావికముగాదు- ఇ
 ట్లగుటనె అచేతనరూపములగు దేవమనవ్య పర్యతగముగ్రభూమ్యా
 డులు ఆతనిజ్ఞానముచేత విస్తరింపఁజేయఁబడినవి- ఆతఁడజ్ఞానమే
 స్వరూపముగాఁగలవాఁడై యుండఁగానే దేవాదిస్వరూపమున తన
 యాత్మను ప్రసేకవిధములుగాఁ దలంచుటచేఁగలిగినది- దేవాదిస్వ
 రూపమునందలంచుటకుమూలమగు శర్కముమూలముగాఁగలదియగుట-
 ఎందువలన ఆచేతనవస్తువు జీవునిశర్కముఁబడగిన పరిణామము
 లకు ఆధారమైనదో అందువలననది నాస్తి అనుశబ్దముచేఁతే

పృథువునది - మిగిలినది అస్తి అనుశబ్దముచేత జెప్పఁబడఁదగినది య
 నితరశబ్దము (వెనుక జెప్పినదానివలన నెసిద్ధించునది) అనుచున్నది -
 ఆయంశమునె యదాతుతుద్ధం నిజరూపి అనుశ్లోకముచేత వివరిం
 పుచున్నాఁడు - కానైకస్వరూపమగు నీయాత్మవస్తువు దేవాదిస్వ
 రూపమున తనయందు ఆనేకవిధములను తలంఁకుటకుమూలమగు క
 ర్మంబులన్నియును క్షయించినపైని ఎప్పుడు నిర్లోపమై పరిశు
 ద్ధమైనదై తనస్వరూపముకలది అగుచున్నదో, అప్పుడు, దేవాద్యాకార
 ముతోపకీభవింపఁజేసి ఆస్థానుకల్పించుటకుమూలమైన కర్మము లేవిగ
 వోవానికి ఫలములై, వానిని అనుభవించుటకొకతైన, వస్తువులయందలివ
 స్తుభేదములు, కలుగవు. ఆస్థులు గాఢలంపఁబడిన దేవాదివస్తువు
 లయందు వానికిభోగ్యములైన దేవమనుష్య పర్యంత సమీద్ర భూ
 మ్యాది వస్తుభేదములేవిగలవో యవి, వానికి మూలములైన కర్మ
 ములు నశించినపైని కలుగవుగాన, ఆచేతనవస్తువు ఒక్కప్పుడుమా
 త్రముండెడి భవపాథిశేషమును కలవగుటచేత నాస్తి అనుశబ్దముచే జె
 ప్పఁబడుటయును, మిగిలినది ఎల్లప్పుడును స్వతస్సిద్ధమైనట్లాన మొక
 టియెస్వరూపముగాఁగల దగుటచేత అస్తి అనుశబ్దముచే జెప్పఁబడుట
 యును, అనియర్థము - ప్రతిక్షణంబును మఱియొక్క విధముగానుండు
 టచే ఒక్కప్పుడె యుండెడి యవస్థకల ఆచేతనవస్తువు, నాస్తి అ
 నుశబ్దముచే జెప్పఁబడుటయని వస్త్రస్థితికిం అనుశ్లోకముచే జెప్పు
 చున్నాఁడు - అస్తి అనుశబ్దముచే జెప్పఁబడునది ఆదిమధ్యాంతములు
 లేనిదై ఎల్లప్పుడును ఒక్కవిధముగానుండెడి వదాథాము - ఆదిఎప్పు
 డును లేదనితోఁచుటకుఁదగదుగాదా - అచేతనవస్తువు ఒక్క టియైనను
 ఒక్కచోటనైనను అట్టిదిచూడఁబడియుండలేదు - అయిననేమి య
 నఁగా, యచ్చాన్యతాత్వమైనదానిని చెప్పుచున్నాఁడు - ఏవస్తువు
 ప్రతిక్షణంబును మఱియొక్క విధమును పొందుచున్నదో అదిపైపై
 యవస్థలను బొందుటచేత వెనుకటివెనుకటి యవస్థను విడుచు
 చున్నదిగాన వెనుకటి యవస్థతోఁగూడియుండిన యది పైయ
 వస్థయందు తలంపఁబడుటలేదు, కాఁబట్టి ఎల్లప్పుడును అది
 నాస్తి అను శబ్దముచే జెప్పఁబడునది యగుటయే, అట్లు కా

నఁబడుచునేయున్నది యని మహిఘటత్వమ్ ఆకు శ్లోకముచేఁజే
 వ్వుచున్నాఁడు- తనకర్మమునను ఆనఁగాదేవతలు మనుష్యులుమొ
 దలైన వారలగుటను నిశ్చలమైన ఆత్మజ్ఞానము కలవారలచేతఁ
 దనుకుభోగ్యమైన అచేతనవస్తువు ప్రతిక్షణంబును మఱియొక్కవి
 ధముగానైనదిగాఁజూడఁబడుచున్నది- ఆమభివింపఁబడుచున్నదియను
 ట- కాఁగాపయచేతనవస్తువైనను అస్తిత్వముశబ్దమునకుఁదగినదె ఎల్
 వ్వుడు నొక్కవిధమైనరూపముకలదె చూడఁబడినదికలదా, లేదుగదా
 యని యభిప్రాయము- ఇట్లుగుటను జ్ఞానస్వరూపమైన యాత్మకం
 తెభిన్నమైన యచేతనవస్తువులపైపైవైనను ఎక్కడనైనను కేవలము ఆ
 స్తిత్వముచేతఁ జెప్పఁబడఁదగినది కాదనితస్మాన్న విజ్ఞానమృతే
 అనుదానిచేతఁ జెప్పుచున్నాఁడు- ఆత్మయే, అంతటజ్ఞానమే స్వరూ
 పముగాఁ గలవాడగుటచేత దేవాదిభేదములకు విరుద్ధమైన స్వరూప
 ము గలవాడైనను, దేవాదిశరీరములలోఁబ్రవేశించుటకు హేతువైతన
 న్నేఁ జేయఁబడిన అనేకవిధములగు కర్మములు మూలముగా వచ్చిన దే
 వాదిభేదములచే భిన్నములైనవియాత్మలనెది బుద్ధులుగలవారలచేత
 ఆయారూపమునఁగ నేకవిధములుగానను సంధానముచేయఁబడినవాఁ
 డుగాన, అభేదానుసంధానముఆత్మస్వరూపమునుబట్టి వచ్చినదికాదని
 విజ్ఞానమేకమ్ అనుదానిచేఁ జెప్పుచున్నాఁడు- ఆత్మస్వరూపమోక
 ర్మములేనిది, అందువల్లనే మలరూపమైన ప్రకృతి సంపర్కము
 లేనిది, అందువల్లనే దానివలనఁగలిగిన శోకములోభముమోహ
 ము మొదలైన సమస్త హేయగుణముల సంపర్కమునులేనిది, వృద్ధి
 క్షయములకు తగినదగుటచేతను ఒక్కఁడైనది, అందువల్లనే ఎల్లప్పుడు
 నొక్కరూపముగలది, అనివాసుదేవునకు శరీరముగాన వాసుదేవా
 త్మకమైనది, వాసుదేవాత్మకముకానిది ఒక్కటియును లేకపోవుటవల
 న, అనిజ్ఞానఁవిశుద్ధమ్ అనుశ్లోకముచేఁ జెప్పుచున్నాఁడు- చేతనాం
 శము ఎల్లప్పుడు నొక్కరూపముగా నుండుటచేనెల్లప్పుడును అస్తి
 త్వముచేఁ జెప్పఁబడఁదగినది, అచేతనాంశమో ప్రతిక్షణంబును వి
 కరించునదియగుటచేత ఎల్లప్పుడును గాఢముతోఁ జేరియుండునదే
 కాన ఎల్లప్పుడును నాస్తిత్వముచేఁ జెప్పఁబడఁదగినది, ఇట్టిచేత

నాచేతన స్వరూపమును జగత్తువాసుడేవునకు శరీరమైవాసుడేవాళ్ళ
 కమనిజగత్తుయొక్క యథాశక్త్యము లెస్సగాఁజెప్పుఁబడినది, అ
 నిసద్భావపీఠమ్ అనుదానిచేఁజెప్పుచున్నాఁడు- ఇచ్చటసత్యమ్ అ
 సత్యమ్ అని, యదస్తి యన్నాస్తి (ఏదికలవో ఏదిలేవో) అని ఆరంభిం
 పఁబడినదానియపసంహారము (నిగమనము)-జ్ఞానమొక్కటియె స్వ
 రూపముగాఁగలుగుటచేత సమమైనదియును శబ్దములకు గోచరము
 కానిస్వరూపభేదములు కలదియైయె అచేతనములతోఁగూడినదియు
 ను బ్రహ్మాండములోఁజేరినదియును దేవమనుష్యాదిరూపమున లెస్స
 గా వ్యవహరించుటకుఁ దగినదియునై ఏదికలవో దానియెడను హే
 తువుకర్మమేయని జెప్పఁబడినది, అని, ఏతన్నయిత అనుదానిచేఁజె
 ప్పుచున్నాఁడు-దానినె (విష్ణుః॥౨౭॥౧౨౭॥౪౬శ్లో) యజ్ఞఃపశుర్వ
 హ్నిరశేషముత్పిక్వోమనుసృరాస్సర్వగమయశ్చకామః | ఇత్యాదికర్మా
 శ్చిత్తమాగ్నిదృక్పత్మభూరాదిభోగాశ్చఫలానిలేహమ్ || యజ్ఞముపశు
 వు సమస్తమైనవహ్నియుత్పిక్కుసోమముదేవతలు స్వర్గస్వరూపము
 గు కామముఈమొదలగునది కర్మము శ్రమిందిన మామునఁగనఁ
 బడినది- భూలోకాసుభవముమొదలగు భోగములు వానఃఫలములు)-
 అనుదానిచేపివరింపుచున్నాఁడు- జగత్తుయొక్క యథాథాశక్తిని తె
 లిసికొనుటకుఁబ్రయోజనము మోక్షోపాయమునుగూర్చి ప్రయత్నముఁ
 జేయుటయెయి (విష్ణుః॥౨౭॥౧౨౭॥౪౭శ్లో) యచ్చైతన్యవనగతం
 మయాతనోక్షం సర్వత్రప్రతిహితత్ర కర్మవశ్యః | జ్ఞాత్వైతద్రుద
 మచలంసదైకరూపంతతుర్యాద్విశతిహియనవాసుడేవమ్ (నాచేత
 ను ఈలోకములోనిది ఏదిచెప్పఁబడినదో దానియంతటియంచును క
 ర్మవశ్యుడైనజీవుఁడుసంవరింపుచున్నాఁడు- అనుదీనిని తెలిసికొని ని
 త్యుఁడును పరిపూర్ణుఁడును ఎల్లప్పుడునొక్క స్వరూపముగలవాఁ
 డునగు వాసుడేవునిదేనిచేఁజూచునో దానినాచరించునది)- అనుదాని
 చేఁజెప్పుచున్నాఁడు-

౧౩౨. ఇచ్చటనిర్విశేషమును పరబ్రహ్మమునుగూర్చియైనను అ
 ది ఆశ్రయముగాఁగల సదసదనిర్విచనీయంబగు నజ్ఞానముం గూ
 ర్చియైనను జగత్తుదానిచేఁ గల్పింపఁబడుటను గూర్చియైనను అ

(౧౫౬)

ఆంధ్రశ్రీభాష్యము

(౧౧౧౧౧)

నుకూలమైనది ఒక్కమాటయైనను కానఁబడదు. అస్తి నాస్తి శబ్ద
 ములచేఁ జెప్పఁబడెడి చేతనాచేతన స్వరూపముగు యగస్తంత
 యు గొప్పవాఁడును గొప్పవానికి తుత్సరుఁడును పరబ్రహ్మం
 బునగువిష్ణువునకు శరీరముగాన విష్ణుత్వకమైనది జ్ఞానమెవ్వరూప
 ముగాఁగలయాత్మకు, దేవత్వముమొదలుగాఁగలయేకాకారములను
 ఆనుభవించుటయందును, ఆచేతనము పరిణమించుటయందును, హే
 తువు, వస్తుత్వస్థానమునకు విరోధియగు తేత్రజ్ఞుల కర్మమె
 యనిప్రతిపాదించఁబడినదికదా-అస్తి, నాస్తి, గత్యమ్, అగత్యమ్ అనుశబ్ద
 ములకు సదనద నిర్వచనీయముగు వస్తువని చెప్పెడి సామర్థ్యము
 లేదుకదా- నాస్తి అగత్యమ్ అనుశబ్దములు అస్తి గత్యమ్ అను శబ్దములకు
 విరోధులు. కాఁబట్టి వానివలన అసత్త్వము (లేకపోవుట) తోఁచుచు
 న్నదిగాని అదిర్వచనీయత్వము తోఁచుటలేదు. ఇచ్చట నాస్తి అస
 త్యమ్ అనుశబ్దములు తుచ్ఛత్వమునును (కుండేటికొమ్మువంటి దగు
 నును) మిథ్యాత్వమునును (అగత్యత్వమునును) తెలియఁజేయునవి
 గాఁ బ్రయోగింపఁబడలేదు. మఱియేమన్నను, నశించునవియగుటను
 తెలియఁజేయునవిగాఁ బ్రయోగింపఁబడినవి- వస్త్యస్తికిమ్ మహిఘ
 టత్వమ్ అనుబోల్లనశించునది యగుటయొకదా ఉపపాదింపఁబడి
 నది. ప్రమాణములేక పోవుటగాని జ్ఞానముచే వాధింపఁబడుటగా
 ని ఉపపాదింపఁబడలేదు- ఒక్కయోకారముతో నొక్కకాలమునన
 నుభవింపఁబడినది మఱియొక్కకాలమునఁ బరిణామవిశేషము నమ
 టియొక్కవిధముగాఁగనఁబడుటనుగదా నాస్తిత్వము (నాస్తి అనుశబ్ద
 ముచేతఁ జెప్పఁబడునదియగుట) ఉపపాదింపఁబడినది- తుచ్ఛత్వము
 నఁగా ప్రమాణములతోడి సంబంధమునకు తగనిదగుట (ప్రమాణము
 లచేఁ దెలియఁబడనిదగుట)- వాధమనునది ఏయేదేశకాలాదులతోఁగ
 బంధించి ఏదికలదని తెలియఁబడుచున్నదో, అది ఆయాదేశకాలా
 దులతో సంబంధించి లేదని తెలియఁబడుట- ఒక్కకాలమున ననుభవించి
 పఁబడినది మఱియొక్క కాలమున (పరిణామముమొదలగు దానిచే
 లేదని తెలియఁబడుటకాదు- కాలభేదమునుపట్టి ఆరెంటికిని విరోధ
 ములేదు. కాఁబట్టి మిథ్యాత్వంబును కాదు-

౧౩౯. ఫలతాథాము-జ్ఞానస్వరూపమైన యాత్మవస్తువు అదిమధ్యాంతములులేనిదియును ఎల్లప్పుడు నొకరివిధమైనస్వరూపముగ లభియునుగాన స్వయముగానే ఎల్లప్పుడును అస్తి (కలదు) అనుశబ్దము చేజెప్పబడఁదగినది- ఆ చేతనమో, తేత్రజ్ఞులకు భోగ్యమైనదే వారికర్గములకుఁదగినటు పరిణమించునదిగాన ఎల్లప్పుడును నాస్తి (లేదు) అనునంశమును కలిగియుండునుగానాస్తి, ఆసత్యమ్, అనుశబ్దముల చేజెప్పబడఁదగినదియని- ఇంచుకుప్రమాణము (విష్ణు||౨౪౦|| ౧౩౭||౧౦౦౦శ్లో||) యత్తుకాలాంతరేణాపి నాన్యసంజ్ఞాముపైతి తై- పరిణా మాపిసమ్భూతాం తద్వస్తు నృప తద్వికీమ్ (ఓ కాజా! ఏది కాలాంతరమునఁగూడ పరిమాణము మొదలగువానిచేఁగలిగినమతి యొకర పేరునుపొందవో, అదివస్తువు- అదిపది? (౨౪||౧౦౮౨||౨౨శ్లో) అనాశీవరమార్థశ్చ ప్రాజ్ఞైరగ్ర్యుపగమ్యతే- తత్తు-స్థిన సందేహయా నాశేద్రవ్యో ప్రపాదితమ్ (నశిఁపవది పరమార్థమని ప్రాజ్ఞులచే నరిగిరింపఁబడుచున్నది- నశించెడి ద్రవ్యము చేఁగలుగఁజేయఁబడిన యనిలేకున్నది- సందేహములేదు) దేశముకాలము కర్మవిశేషములు ఏనిని బట్టి అస్తిత్వ నాస్తిత్వములను పొందెడివస్తువునందు అస్తి (కలదు) అనెడిజ్ఞానము చేత మారతము లేలియఁజేయఁబడుట ఆపరమార్థము (అసత్యము) అనిచెప్పబడినది- ఒకర యాత్మకే అస్తియనెడి బుద్ధి చేఁదలియఁబడునదియగుట- కాబట్టి ఆదిపరమార్థమనిచెప్పఁబడినది- వివేచిమైత్రేయుఁడగుఁడ (విష్ణు||౨౪౦||౧౩౭||౨శ్లో) విష్ణ్వధారయః కావైతత్ తైలోక్యం సమవస్థితమ్- పరమార్థశ్చ మేత్రోక్తాయ కాజ్ఞానం ప్రధానతః (ఈమూడులోకములును విష్ణువు ఆధారముగాఁగలవై ఎట్లున్నవోజ్ఞానము ప్రధానముగానెట్లు పరమార్థమో అది నాసఁజెప్పఁబడినది)- అనిఅనువదించుటవలనఁగూడ జ్యోతీంషి విష్ణుః ఇత్యాదులలోఁ జెప్పఁబడిన సామానాధికరణ్యమునకు ఆత్మశరీరభావమే మూలమునియు, చేతనాచేతనవస్తువులయందు అస్తి నాస్తి అనుశబ్దములను ప్రయోగించుటకు మూలమ, జ్ఞానముకర్మమూలకము గాని సాప్తావిక స్వరూపము కలదగుటచేతఁ బ్రధానమగుటయు అ

ములనున్న ఒకక వస్తువును తెలియజేయునదికదా- రెండువ్రకారములను విడిచినచో ప్రవృత్తి నిమిత్తమునకు భేదములేకపోవుట చేతను సామానాధికరణ్యము విడువబడినదియగును- రెండుసదములకును లక్షణ (అముఖ్యార్థమునుచెప్పుట) గూడవచ్చును [నాః=గోవు, పాదకః=వండువాడు, శుక్లమ్=తెల్లనిది, ఈశబ్దములచే దెలియజేయబడెడి, గోత్వజాతి, వండుట, మనెడిక్రియ, తెలుపుటనెడిగుణము. ఇవి ఈశబ్దములకు ప్రవృత్తి నిమిత్తములు- ఇట్లే అన్నిశబ్దములయందునూ హించికొనునది] సోయందేవదత్తః (ఆఈదేవదత్తుడు) అనునప్పుడు కూడ లక్షణయిక్కడలేదు. భూతకాల వర్తమానకాల సంబంధమునుబట్టి వికృతముతోచుట యందువిరోధములేదు, దేవవిరోధము కాలభేదముచే బరిహరింపబడినది. తదైక్షః బహుస్యామ్ అయి పత్రమించుటతో విరోధముగూడవచ్చును- ఒకటిదెలియుట చే నన్నియుం దెలియుననెడి ప్రతీక్షాగూడ సంభవింపదు- జ్ఞానస్వరూపుండును దోషములేవీయులేనివాండును సర్వజ్ఞుండును సమస్తకల్యాణకృష్ణ స్వరూపుండును, అగువానికి అజ్ఞానముకలుగుటయు దానినలనఁబుట్పెడి అనంతమగు అపునుపార్థములకు (పురుషులు కోరఁవగని దుఃఖములకు) ఆధారమగుటయు కలుగుచున్నది.

౧౮౨. సామానాధికరణ్యము బాధముకొలుకైనచో త్వమ్తత్ అనుపదములకు అధిష్ఠానలక్షణయునివృత్తి లక్షణయుననెడి లక్షణలు మొదలగునవియోషములు త్వయాప్తశోచరస్థానః (నీచేజూడబడినదొగ్గంతంభము) అనుచో బాధార్థ సామానాధికరణ్యము- అనఁగా స్తంభమునందు ఆరోపింపబడినచో ర్వామునుబాధించుటకై బోరుండు స్తంభమని సామానాధికరణ్యముచెప్పబడినది- ఇట్లే త్వమ్తత్ (నీవుఅబ్బివ్వుము) అని బాధార్థ సామానాధికరణ్యము అద్వైతులచే జెప్పబడినది సేదంకరత్వమ్ (ఇది వెండికాదు) అనుచో దవలెం గాక మఱియొక్క ప్రమాణముచే దెలియబడిన బాధమునుగతలేక కల్పించుటయును, తత్ అనుపదములచేత అధిష్ఠానమునప్ప వేఱు ధర్మముతో వకపోవుట చేత బాధముకు దుకపోవుటయు, ననుసంతియెవిశేషము ప్రముఖ్యపుదివ్వునుచూచి వెండియనుకొనినప్పుడు ఇది వెండికాదనెడి బాధము ప్రత్యక్షముచే దెలియఁబ

డినది గాన బాధమును కల్పించవచ్చును- ఇచ్చట అట్లు మఱియొక్క ప్ర
మాణముచేఁ దెలియఁబడకపోయినను బాధమును కల్పించవలసివచ్చుట దో
షమని తాత్పర్యము పూర్వము ఆవరింపఁబడిన అధిష్ఠానము ఆ
వరింపఁబడని స్వరూపముగలదై తత్ ఆనెడిపడిముచేతఁ దెలియఁ
జేయఁబడుచున్నది- ఇనినచోగరికాదు అధిష్ఠానము ఎకాశీంశని
యప్పుడు అదియాధారముగాఁగల భ్రాంతియును బాధంబును సంభ
వించవుగదా - భ్రమమునకాధారమగు నధిష్ఠానము ఆవరింపఁబడ
లేదంటిరేని ఆయధిష్ఠానస్వరూపమే భ్రమమునకు విరోధిగానఁబడి
చిత్తాశించునప్పుడు అదియాధారముగాఁగల భ్రమంబును బాధంబు
ను బొందిగానందస్థిరమవు- కాబట్టి అధిష్ఠానముకంటెవేఱుగాపా
రమాధికంబగు ధర్మమును అదియవరింపఁబడుటను అంగీకరిం
పనియెడను భ్రాంతియును బాధంబును ఉపపాదించఁదగవు- రాజును
జూచివ్యాధుఁడని భ్రమించినప్పుడు అధిష్ఠానమగు పురుషస్వరూ
పముపక్షాత్తము తోచుచుండఁగా అదిగాక పారమాధికమగు రాజత్వ
ము (రాజస్వరూపము) ఆవరింపఁబడుచుండఁగా నెకదా వ్యోధత్వభ్రాం
తికలుగుచున్నది- రాజత్వమును తెలియఁజేసినతోడనే అదినివర్తిం
చుటయును కలుగుచున్నది- కాని అధిష్ఠానమును మాత్రము తెలియఁజేసి
నతోడనెకాదు- అది (అధిష్ఠానము) తెలియఁబడుచునె యున్నదిగా
న తెలియఁజేయఁబడనక్కఱలేదు- అది (అధిష్ఠానము) భ్రమమునుపోఁ
గొట్టునదియునుకాదు

౧౮౩. జీవుఁడు శరీరముగాఁగలవాఁడును జగత్తునకు కారణ
మైనవాఁడునగు బ్రహ్మమును చెప్పినెడను రెండుపదములును ము
ఖ్యార్థముగలవియగును- రెండుప్రకారములుగల ఒక్కవస్తువునుచే
స్తుటచేత సామానాధికరణ్యముగూడ సిద్ధించినది- దోషములెవ్వయు
లేనిదియును సమస్త కల్యాణగుణాత్మకంబునగు బ్రహ్మమునకు జీ
వులకంతర్యామియగుటయనెడిమఱియొక్క యీశ్వరస్వభావముగూ
డఁజెప్పఁబడినదియగుచున్నది- ఉపకరణమునకు (ఆకరణమునకు) అను
కూలముగా నుండుట గూడఁగలుగుచున్నది- ఒక్కటిదెలిసినను అ
న్నియుండెలియుననెడి ప్రతీజ్ఞగూడ కుదురుటకలుగుచున్నది- సూ

త్యములైన (ప్ర)ళయావస్థలోనుండెడి) చేతనాచేతనములు శరీరము
గాఁగల బ్రహ్మమే, స్థూలములైన (స్పృష్ట్యవస్థలోనుండెడి) చేత
నాచేతనములు శరీరముగాఁగలదగుటచేత కార్యమగును- (శ్వే॥౬
అ॥౭మ॥) తమిశ్వరాణాం పరమం మహేశ్వరమ్ (ఈశ్వరులకు గా
వ్పయిశ్వరుఁడైనయాతనిని (శ్వే॥౬అ॥౮మ॥) పరాస్పృశక్తిర్వివిధై
వశ్రూయతే (ఈతనిశక్తిగొప్పదియును అనేకవిధములైనదియునుగాఁ
జెప్పఁబడుచున్నది-) (ఛా॥౮॥౭॥౧) అపహతపాప్యా (పాపములు
తనివాడు) (సత్యకామగన్పత్యసజ్జుః (సత్యకాముఁడు అనఁగా
యథార్థములైన కల్యాణగుణములుగలవాడు- సత్యసంకల్పఁడు
అనఁగాకోరినది సిద్ధించువాడు) ఇవిమొదలగు శ్రుత్యంతరములతో,
విరోధముకూడలేదు-

౧౮౮. (ఛా॥౬॥౮॥౭) తత్త్వమసి అనునప్పుడు ఉద్దేశ్యవి
ధేయవిభాగంబెట్లు? అంటిరేని, ఇచ్చటదేనినైన నుద్దేశించి ఏదియో
నను విధింపఁబడలేదు- (ఛా॥౬॥౮॥౭) ఐతదాత్మ్యమిదం / తత్త్వమ్
అను దానిచేతనే ప్రాప్తమైనదిగదా- అప్రాప్తమునందుగదా విధిసో
ర్థకమగును- ఇదం సర్వమ్ అని జీవులతోఁగూడిన జగత్తునునిశ్చేదిం
చి ఐతదాత్మ్యమ్ అని దానికి ఈనఁడాత్మ్యయని అచ్చట ప్రతిపాదిం
పఁబడినది- అనియమున (ఛా॥౬॥౮॥౭) సన్మూలాస్సోమ్యేమాగన్ప
ర్యాః ప్రజాగన్పదాయత నాగన్పత్వతిష్ఠః (అనియాయందఱు ప్రజ
లునుసతై అనగాపరబ్రహ్మమే మూలముగాఁగలవారు- సతై ఆధార
ముగాఁగలవారు- సతైప్రతిష్ఠ అనఁగాయమును బొందెడిస్థానము
గాఁగలవారు-) అనిహేతువుచెప్పఁబడినది- (ఛా॥౩॥౧౮॥౧) సర్వం శ
ల్విదం బ్రహ్మతజ్జలానితిశాన్తః (ఉపాసితం = ఇదీయంతయును బ్ర
హ్మముగదా- ఆబ్రహ్మమువలనఁబుట్టినదియును ఆబ్రహ్మమునలయము
ను బొందునదియును ఆబ్రహ్మమువలనబ్రతుకునదియునునని శాంతిగల
వాఁడె యుపాసించునది-) అనినయటె -

౧౮౯. అటె మఱికొన్ని శ్రుతులుకూడ బ్రహ్మమునకును దా
నికంటె నితరములకు చేతనాచేతనవస్తువులకును శరీరాత్మ భావము
నే (ఇవిశరీరమగుటనును అది యాత్మయగుటనును) తాదాత్మ్యమును

(విశ్వమును) గాఢ జెప్పుచున్నది-

(తైత్తి॥౧౦౨॥ శానాతా॥) అస్త్రఃప్రవిక్ష్వాసాజనానా
గ్గస్తాత్వాత్సా (జనులకులోపలఁ బ్రవేశించియుండి తానకుఁదిగువాఁ
డును అన్నిటికి నాత్మయగువాఁడును)-

(బృ॥౫౭॥౨౨౩॥౩౭॥) యఃపృథివ్యాన్తిస్త్వః పృథివ్యాఅస్తరో
యఃపృథివీన వేదయస్య పృథివీశతీరయః పృథివీమస్తరో యమయ
తసత ఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః (ఎవఁడు భూమియందు ఉన్నవాఁడై
భూమికి లోపలివాఁడో, ఎవనినిభూమిఎటుఁగదో, ఎవనికిభూమిశరీర
మో, ఎవఁడుభూమినిలోపలనున్నవాఁడైనయిమింపుచున్నాఁడో, వాఁ
డు, నీకుఁతర్యామియును నీత్యుఁడనగునాత్మ)

(మాఘ॥బృహ॥) యఃఆస్మినితిష్ఠ నాత్మమోస్తరోయమా
త్మావేదయస్యాత్మా శరీరం చ ఆత్మానమస్తరో యమయతసత ఆ
త్మాన్తర్యామ్యమృతః (ఎవఁడు ఆస్మయందున్న వాఁడై ఆత్మకుఁ
పరివాఁడో, ఎవనిని ఆస్మిఎటుఁగదో, ఎవనికి ఆస్మిశరీరమో, ఎవఁడుఆ
త్మనులోపలనున్నవాఁడైనయిమింపుచున్నాఁడో, వాఁడు, నీకుఁతర
్యామియును నీత్యుఁడనగునాత్మ)

(సుబాలా॥౨॥) యఃపృథివీమస్తరేనంపరమ్ (ఎవఁడుపృథివీ
లోపల నంచరింపుచున్నవాఁడో) అనిమొదలుపెట్టి యశ్యమృత్యుశ్చ
రీరమ్ - - - యమృత్యుర్న వేదసపసర్వభూతాన్తరాత్మాఽపమాత
పాస్మాద్దివ్యోదేవఏకోనారాయణః (ఎవనికిప్రకృతశరీరమో - - - ఎ
వనిని ప్రకృతి ఎటుఁగదో ఈతఁడు సమస్తభూతములకును అంతరాత్మ
యైనవాఁడును పావనంపరమమైన వాఁడును నీత్యః భూతియం
మందువాఁడును బ్రకాశించువాఁడును ఒకఁడనగు నారాయణుఁ
డు)

(తైత్తి॥ఆన॥౬౭॥౨౭॥) తస్మిన్స్వీతదేవానప్రవీశత్ । త
దను ప్రవీశ్య । సప్తత్యచ్ఛాభవత్ (తానినిస్వజించి దాని నెచోచ్చెను-
దానినిచొచ్చి చేతనంబును అచేతనంబును ఆయ్యెను)-

ఇవిమొదలగు శ్లోకులుకలవు.

౧౮౬. దీనిలోఁగూడ (ఈశద్విద్యలోఁగూడ) (శా॥౬ప్ర॥౧౭)

॥౨॥ అనేన జీవేనాత్మచాను ప్రవిశ్యవామకూటే వ్యాకరవాణి (ఈ జీవాత్మతోఁ బ్రవేశించినామహావములను ఏర్పఱిగెదను) అనిబ్రహ్మము ఆస్తిగాఁగల జీవుఁడుచొచ్చుట నె అన్నియును కస్తువగుటయును శబ్దములచేఁ జేప్పఁబడుటయు (పేరులుగలవగుటయు) ననిప్రతిపాదింపఁబడినది. తదనుప్రవిశ్య సప్తగ్నిచ్చాభవత్ అనుద నితా సమానార్థముగుటను జీవుఁడుబ్రహ్మగ్నికుండగుట బ్రహ్మము (జీవునిలో) చొచ్చియుండుట నే యనితెలియఁబడుచున్నది. కాఁబట్టి చేతనాచేతనాస్థికుంబగు సమస్త వస్తుజాతంబునకును గలబ్రహ్మతాదాస్యము (బ్రహ్మమెయగుట) అత్యంతరీర భావమువలన నెయని తెలియఁబడుచున్నది. కాఁబట్టి బ్రహ్మముకంటె వితరమైన దలతయును ఆ బ్రహ్మమునకు శరీరముగుట నేవస్తువుగాన దానినిచెప్పెడి శబ్దమునూడ అబ్రహ్మము పర్యంతమే తనయథమును చెప్పచున్నది. కాఁబట్టి నిశబ్దములను లోకపుష్కర్తిచేఁ దెలియఁ బడిన ఆయాపదార్థములతోఁగూడిన బ్రహ్మమును చెప్పు విధముగుట సిద్ధించినది. కాఁబట్టి వితరదాస్యమిహింసస్వమ్ అనిప్రకీర్ణ చేయఁబడినదనికి తత్త్వమనితనుసామానాధికరణ్యముచేత విశేషమున నుపసంహరము.

౧౮౩ ఇందువలన నిర్విశేషవస్తువు వైకృతమును వాదింపవానికిని భేదాభేదమును వాదించువానికిని వట్టి భేదమును వాదించువానికిని వైయధికరణ్యముననుసరింప సామానాధికరణ్యముననుసరింప బ్రహ్మమునకు ఆత్మభావమును (జీవుఁడగుటను) తెలియఁజేసెడి యుపదేశంబు లన్నియునిడువఁబడినవి కావలయును. ఒక్కరటియ యగు (అదితప్ప రెండవదిలేని) వస్తువునందు దేని తాదాస్యము పదేశింపఁబడుచున్నది? దానిదే అనినచో, అదితనమాటచేతనే తెలియఁబడినదిగాన తాదాత్మ్యవదేశముచే నిశ్చయింపవలసినది ఒక్కరటియునులేదు. కల్పింపఁబడిన భేదమును పోగొట్టుటయె యనినచో, నది, సామానాధికరణ్యతాదాత్మ్య వదేశముచే (ఈయాస్థ్యయె బ్రహ్మము అనిచెప్పటచే) దెలియఁదగినదికాదని పూర్వమే చెప్పఁబడినది. సామానాధికరణ్యమో, బ్రహ్మమునందు ప్రకారములను రెండిటిని తెలియఁజేయుటచేత విరోధమున కలుగఁజేయును. భేదాభేదవాదమున

(౧౬౪)

ఆంధ్రశ్రీభాష్యము

(౧౭౧౧౧)

నోబ్రహ్మమునందెడిపాధిసంబంధించుటవలనదానివలనఁగలిగెడిజీవుల
యందుండెడి దోషములన్నియు బ్రహ్మమునందె కలుగునుగానఁబన్ని
దోషములును లేనదై కల్యాణగుణాన్యుకమగు బ్రహ్మము ఆత్మయగుట
ను తెలియఁజేసెడి శాస్త్రములు విరోధమువలననేవిడువఁబడినవికా
వలయును- భేదాభేదములురెండును స్వభావసిద్ధములనెడి వాదంబు
నఁగూడ బ్రహ్మము స్వయముగానే జీవుఁడగుటగూడ అంగీకరింపఁ
బడుటవలన గుణములవలె దోషములు గూడ స్వభావసిద్ధములు గావల
యును- కానిరోద్ధింబగు బహ్మముతోడి తాదాత్మ్యమును పదేశిం
చుట విరుద్ధమె- కేవలభేదవాదులకో బొన్నిగా భిన్నములైన వానికి
ఏప్రకారముగానైనను ఐక్యము సంభవించదుగాన బ్రహ్మమె ఆత్మయ
గుటను తెలియఁజేసెడి శాస్త్రములు సంభవించవు- కావుననేఅన్ని
వేదాంతములను విడుచుటసంభవించును-

౧౬౪. సమస్తోప నికత్తుల యందును ప్రసిద్ధమైయున్న ఆ
న్నియంశ (ఆత్మకీ) శరీరమగుటను ఆవలంబించుచున్న వారలకు సంత
తయును బ్రహ్మాత్మకమగుటను తెలియఁజేసెడి శాస్త్రములన్నియులే
గ్నగా నుపపాదించబడినవి అగుచున్నవి- జాతిగుణములవలె ద్రవ్య
ములుగూడ శరీరమగుటను విశేషణములుగాన పురుషుఁడు కర్మముల
చేత గోవును ఆశ్వలబును మనుష్యుఁడును దేవుఁడునయ్యెను అనిసామా
నాధికరణ్యము లోకమునందును వేదమునందును ముఖ్యముగానే చూ
డఁబడినది- జాతిగుణములుగూడ ద్రవ్యమునకు ప్రకారమలగుట,
ఖిణ్ణగౌః (స్రాట్టయావు) శుక్లఃపటః (తెల్ల నీబట్టి) అనిసామా
నాధికరణ్యమునుబట్టి వచ్చినదికదా- మనుష్యత్వము మొదలగువా
నితోఁగూడిన పిండములుగూడ ఆత్మకు ప్రకారమగుటనె పదార్థము
లుగదా- ఆత్మ, మనుష్యుఁడును, నవుండును, స్త్రీయును,
అయ్యెను అనిసామానాధికరణ్యము అంతట సమగతమయినదిగానప్ర
కారమగుటయె సామానాధికరణ్యమునుబట్టి వచ్చినది- అనోన్యవ్యాప్తి
వృత్తములయిన (ఒకదానియందుండి మఱియొకదానియందుఁ జనివైన)
జాతి మొదలగునవి కావు. తనయందుండెడి ద్రవ్యములే ఒకప్పుడెక
చోటనే ద్రవ్యము నకు విశేషణములగునెడను మత్వర్థయప్రత్యయ

10230

